

§ 163

Yttrande över remiss "En utvecklad vattenförvaltning" (SOU 2019:66)

KSN-2020-00348

Beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen besluta

1. **att** avge yttrande till miljödepartementet enligt ärendets **bilaga 1**.

Beslutsgång

Ordförande ställer förvaltningens förslag mot avslag och finner att arbetsutskottet bifaller detsamma.

Sammanfattning

Miljödepartementet har remitterat utredningen En utvecklad vattenförvaltning (SOU 2019:66) till Uppsala kommun för yttrande senast den 6 maj 2020.

Vattenförvaltningsutredningen har haft i uppdrag att föreslå hur organisationen och ansvarsfördelningen mellan myndigheterna inom vattenförvaltningen bör vara utformad för att underlätta en samordnad och ändamålsenlig förvaltning av yt- och grundvattnet. I uppdraget har även ingått att föreslå hur finansiering av de åtgärder som följer av åtgärdsprogrammen bäst kan säkerställas.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad den 2 april 2020
- Bilaga 1, förslag till yttrande
- Bilaga 2, sammanfattning av utredningen

Stadsbyggnadsförvaltningen
Tjänsteskrivelse till kommunstyrelsen

Datum:
2020-04-02

Diarienummer:
KSN-2020-00348

Handläggare:
Camilla Rivera

Yttrande över remiss av En utvecklad vattenförvaltning (SOU 2019:66)

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. **att** avge yttrande till miljödepartementet enligt ärendets **bilaga 1**.

Ärendet

Miljödepartementet har remitterat utredningen En utvecklad vattenförvaltning (SOU 2019:66) till Uppsala kommun för yttrande senast den 6 maj 2020.

Vattenförvaltningsutredningen har haft i uppdrag att föreslå hur organisationen och ansvarsfördelningen mellan myndigheterna inom vattenförvaltningen bör vara utformad för att underlätta en samordnad och ändamålsenlig förvaltning av yt- och grundvattnet. I uppdraget har även ingått att föreslå hur finansiering av de åtgärder som följer av åtgärdsprogrammen bäst kan säkerställas.

En sammanfattning av utredningens resultat återges i **bilaga 2** till ärendet.

Utredningen kan läsas i helhet via följande länk:

<https://www.regeringen.se/4af95d/contentassets/3ca686d2da744f93a069c71601cf4830/en-utvecklad-vattenforvaltning---volyn-1-och-2-sou-201966>

Beredning

Ärendet har beretts av stadsbyggnadsförvaltningen tillsammans med Uppsala Vatten och Avfall AB och miljöförvaltningen.

Ärendet har inga konsekvenser sett ur perspektiven för barn- och unga, jämställdhet eller näringsliv.

Föredragning

Den övergripande bild som utredningen för fram är att arbetet inom vattenförvaltningen inte är organiserat så att ansvar och mandat hänger ihop. Arbetet föreslås organiseras inom ordinarie förvaltningsstruktur för att underlätta en effektiv och ändamålsenlig förvaltning av yt- och grundvatten. Utredningen lyfter också fram att arbetet inom vattenförvaltningen behöver förstärkas både på nationell nivå och på avrinningsområdesnivå för att bli mer effektivt och få större genomslag.

Det distriktvisa ansvar som länsstyrelserna haft på regional nivå stämmer inte överens med den svenska myndighetsstrukturen i övrigt. Etablerade samarbeten och strukturer nyttjas därmed inte effektivt. Utredningen föreslår att det formella ansvaret för vattenförvaltningsarbetet flyttas från Vattenmyndigheterna till regeringen som föreslås ta fram en nationell handlingsplan för vattenförvaltningen. Utredningen bedömer att planering av åtgärder behöver ske på nationell strategisk nivå med sektorsövergripande avvägningar och prioriteringar samt på regional och lokal, konkret och detaljerad nivå, istället för av vattendelegationer på distriktsnivå. Utredningen menar att det är viktigt att kommunerna integrerar ett vattenförvaltningsperspektiv i sitt arbete med fysisk planering, vatten- och avloppsfrågor, frågor inom gata och park, klimatanpassning och krisberedskap. Utredningen föreslår att länsstyrelser, kommuner och berörda myndigheter gemensamt ska planera för åtgärder och ta fram en operativ plan för respektive avrinningsområde. Bedömningen är att det behövs förstärkt statlig finansiering för åtgärdsarbetet. Kommunerna ges en tydligare roll, bland annat genom att de ska delta i åtgärdsplaneringen. Länsstyrelsernas roll förtydligas och utökas. Utredningen föreslår att lokala referensgrupper inrättas för att öka samarbetet mellan olika aktörer. En treårig satsning på kommunstödjare vid länsstyrelserna föreslås stödja åtgärdsplaneringen. Styrningen av vattenförvaltningsarbetet föreslås samordnas med annan statlig styrning av kommunerna så att kommunerna ges förutsättningar att samlat kunna planera och budgetera för arbetet.

I förslaget till yttrande ställer sig Uppsala kommun positiv till de förändringar som utredningen föreslår. I yttrandet framhålls att Uppsala kommun har stora möjligheter att genomföra eller uppmuntra till genomförande av åtgärder i det lokala vattenförvaltningsarbetet om det finns rätt förutsättningar. Uppsala kommun lyfter särskilt fyra möjligheter till förbättring för vattenförvaltningen; finansiering, lagstöd, tydlig ansvarsfördelning och samlad kunskap.

Uppsala kommun delar utredningens bedömning att kommunerna behöver ytterligare finansiellt stöd från staten för att öka takten i åtgärdsarbetet. Uppsala kommun ser också behov av en större förutsägbarhet avseende vilka finansiella utlysningar som kommer att ske och att fler möjligheter ges till ideella organisationer att söka externa medel. Dessutom lyfts behov av ökad extern finansiering för recipientövervakning.

Uppsala kommun ser behov av att plan- och bygglagen samordnas med ambitioner i vattenförvaltningen för att stödja åtgärdsarbetet. Uppsala kommun föreslår också möjlighet till rättsliga undantag för att underlätta processen med åtgärder som berör område med vattendom inom markavvattningsföretag, dikningsföretag eller liknande.

Kommunens erfarenhet inom arbetet med riskanalys och riktlinjer för markanvändning inom Uppsala- och Vattholmaåsarnas tillrinningsområde ur grundvattensynpunkt är att ansvarsfördelningen för grundvattenfrågor är svåröverblickbar genom att ansvaret är delat på flera centrala myndigheter. Uppsala

kommun är därför positiva till att ansvar för grundvattenfrågor hos Statens geologiska undersökning (SGU) ska stärkas.

Uppsala kommun gjorde år 2018, i samarbete med bland annat universiteten och SGU, en hemställan till regeringen om att stödja inrättandet av ett nationellt kompetenscentrum i Uppsala för kemiska hälsorisker i dricksvatten. Uppsala kommun ser att ett nationellt kompetenscentrum skulle vara ett värdefullt stöd till vattenförvaltningen och lyfter vikten av att det inrättas.

Ekonomiska konsekvenser

Inte aktuellt i ärendet.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad den 2 april 2020
- Bilaga 1, förslag till yttrande
- Bilaga 2, sammanfattning av utredningen

Stadsbyggnadsförvaltningen

Joachim Danielsson
Stadsdirektör

Mats Norrbom
Stadsbyggnadsdirektör

Kommunstyrelsen
Yttrande

Datum:
2020-04-02

Diarienummer:
KSN-2020-00348

Handläggare:
Camilla Rivera

Miljödepartementet
m.remissvar@regeringskansliet.se
m.naturmiljoenheten@regeringskansliet.se
Ert dnr: M2019/002246/Nm

Yttrande över remiss av En utvecklad vattenförvaltning SOU 2019:66

Uppsala kommun ställer sig bakom de förslag som presenteras i betänkandet.

Utredningen i rubricerad remiss gör bedömningen att det är viktigt att skapa goda förutsättningar för genomförandet av åtgärder. Uppsala kommun vill särskilt lyfta fyra möjligheter till förbättring för vattenförvaltningen; finansiering, lagstöd, tydlig ansvarsfördelning och samlad kunskap.

Uppsala kommun har genom omfattande utredningar skaffat en god uppfattning om åtgärdsbehovet för vattenförekomster. Kommunen har stora möjligheter både att genomföra åtgärder och att uppmuntra till genomförande av åtgärder i det lokala arbetet. Uppsala kommun delar därför bedömningen att kommunerna behöver ytterligare finansiellt stöd från staten för att öka takten i åtgärdsarbetet.

Inom nuvarande system för finansiering sker många utlysningar med kort ansökningstid. Behovet av att agera snabbt för att ta del av dessa utlysningar försvårar kommunens systematiska åtgärdsarbete, särskilt när projekten delvis behöver egenfinansieras. Uppsala kommun ser därför behov av en större förutsägbarhet, till exempel genom att de finansiella stöden till kommunerna är återkommande med fasta ansökningsdatum.

Uppsala kommun ser behov av ökad extern finansiering för recipientövervakning. Övervakningen behövs som underlag för statusklassning och för uppföljning av genomförda åtgärder.

Fler stöd bör kunna sökas av ideella organisationer. Det har genomförts stora förbättringar, men till exempel kan den lokala naturvårdssatsningen enbart sökas av kommuner. Ideella organisationer, vattenråd, vattenförbund och vattenvårdsförbund, är viktiga aktörer för att få en ökad åtgärdsstakt då de ofta har en nära kontakt med enskilda markägare och verksamhetsutövare.

Uppsala kommun ser behov av att lagstiftning under andra myndigheter, exempelvis Boverket med plan- och bygglagen, samordnas med ambitioner i vattenförvaltningen för att stödja åtgärdsarbetet.

Då åtgärder i vattenförvaltningen genomförs inom ett område som berör ett markavvattningsföretag, dikningsföretag eller liknande, medför det en omfattande process med att söka ny vattendom. Det kan till exempel vara att anlägga en fosfordamm inom befintligt företag. Det skulle underlätta genomförandet, om det fanns möjlighet till rättsliga undantag i de fall åtgärden inte påverkar funktioner inom företaget.

Uppsala kommun har genomfört ett omfattande arbete med att ta fram riskanalys och riktlinjer för markanvändning inom Uppsala- och Vattholmaåsarnas tillrinningsområde ur grundvattensynpunkt. Kommunens erfarenhet från arbetet överensstämmer med utredningens beskrivning av att ansvarsfördelningen för grundvattenfrågor är svåröverblickbar eftersom ansvaret är delat på flera centrala myndigheter, Havs- och vattenmyndigheten, Sveriges Geologiska Undersökning (SGU) och Naturvårdsverket. I arbetet kunde kommunen till exempel inte få något tydligt svar på frågan om var miljökvalitetsnormer i en grundvattenförekomst ska uppfyllas och hur variation över tid ska bedömas. Uppsala kommun ser det som positivt att ansvaret för grundvattenfrågor inte flyttas från SGU utan istället föreslås stärkas.

En god vattenförvaltning förutsätter tillgång till samlad kunskap. Uppsala kommun gjorde år 2018, i samarbete med andra aktörer, en hemställan till regeringen om att stödja inrättandet av ett nationellt kompetenscentrum i Uppsala för kemiska hälsorisker i dricksvatten. Sveriges lantbruksuniversitet och Uppsala universitet skulle vara bärande parter med Livsmedelsverket, SGU och vattenproducenter i närområdet (Uppsala Vatten och Norrvatten) som samarbetsparter. Uppsala kommun ser detta nationella kompetenscentrum som ett mycket värdefullt stöd till befintlig vattenförvaltning och hoppas att det kommer uppmärksammas och prioriteras för finansiellt stöd.

Kommunstyrelsen

Erik Pelling
Ordförande

Lars Niska
Sekreterare

Sammanfattning

Utredningens uppdrag och genomförande

Utredningen har haft i uppdrag att utreda och utvärdera ansvarsfördelningen, beslutanderätten och organiseringen av myndigheterna inom vattenförvaltningen och att lämna förslag på hur organisationen bör vara utformad för att underlätta en effektiv, samordnad, förankrad och ändamålsenlig förvaltning. I uppdraget har även ingått att föreslå hur finansieringen av de åtgärder som följer av åtgärdsprogrammen bäst kan säkerställas samt lämna nödvändiga författningsförslag.

Utredningen har arbetat på ett öppet och förutsättningslöst sätt i syfte att ringa in problem, utmaningar och lämpliga lösningar för vattenförvaltningen. Vi har bland annat tagit fram en konstitutionell analys av dagens organisatoriska lösning, genomfört en internationell kartläggning samt intervjuat företrädare för ett stort antal myndigheter, kommuner och andra aktörer. Utredningen har tagit fram alternativa organisationsmodeller samt fört en löpande dialog kring de överväganden och förslag som har vuxit fram under arbetets gång.

Utredningens iakttagelser och bedömningar

Vår utvärdering visar att vattenförvaltningen står inför ett antal olika utmaningar. I utvärderingen har vi gjort en rad iakttagelser utifrån synpunkter från olika aktörer, tidigare och egna studier och annat underlag. Utifrån dessa har vi i *kapitel 16* gjort vår bedömning av behovet av förändringar.

Det finns inte någon enhetlig syn bland de olika aktörerna på hur vattenförvaltningen uppfattas eller vilka styrkor och svagheter som den nuvarande organisationen har. Olika aktörer relaterar till vattenförvaltningens organisation och arbetsuppgifter på olika sätt utifrån

sina egna behov och uppfattningar. Den övergripande bild som framträder är dock att arbetet i dag inte är organiserat på ett sådant sätt att ansvar och mandat hänger ihop och att detta behöver förändras.

Genom det arbete som hittills har utförts inom vattenförvaltningen har det skapats en stabil bas för fortsatt utvecklingsarbete. Vattenförvaltningen står inför olika utmaningar som det finns olika orsaker till, bland annat organisation, beslutanderätt, arbetsformer och finansiering.

Det är viktigt med en tydlig statlig strategisk styrning där riksdagen och regeringen får tydligare roller och där styrsignaler, finansiering och uppföljning hänger ihop. Dagens organisation är otydlig och arbetet bör i stället organiseras utifrån ordinarie förvaltningsstruktur. Den nuvarande organisationen kan inte fullt ut säkerställa lokal förankring eller ett arbete på avrinningsområdesnivå. Det är viktigt att vattenförvaltningen har tillräckliga ekonomiska resurser för att kunna fullgöra sina uppgifter.

Arbetet inom vattenförvaltningen behöver utvecklas och förstärkas både på nationell nivå och avrinningsområdesnivå för att bli mer effektivt och få större genomslag. Det finns behov av ökad samordning inom den akvatiska övervakningen och arbetet med kunskapsunderlag behöver fortsatt utvecklas. Uppgiften att besluta om miljö kvalitetsnormer behöver stärkas och arbetet med planering av åtgärder behöver utvecklas både på nationell strategisk nivå och på konkret avrinningsområdesnivå. Det behövs förstärkt vägledning från nationella myndigheter. Det är också viktigt med utvecklad samverkan och delaktighet, och det finns behov av referensgrupper på både avrinningsområdesnivå och nationell nivå.

Rapporteringen till EU behöver underlättas och uppföljnings- och utvärderingsarbetet förstärkas. Indelningen i och arbetet inom internationella distrikt behöver tydliggöras.

Åtgärdsarbetet hos statliga myndigheter och kommuner behöver förstärkas och det behöver vidtas fler konkreta fysiska åtgärder i vatten. För detta behövs förstärkt finansiering.

Utredningens förslag

Utifrån det som har framkommit i vår utvärdering menar vi att det behövs organisatoriska förändringar för att underlätta en effektiv, samordnad, förankrad och ändamålsenlig förvaltning av yt- och grundvatten som uppfyller ramdirektivets krav. Vi menar också att planeringsarbetet inom vattenförvaltningen behöver förändras i vissa delar för att öka effektiviteten.

Syfte och distriktsindelning

I *kapitel 17* behandlar utredningen förslag om syfte och områdesindelning. Utredningen föreslår att det bör regleras i miljöbalken att Sveriges yt- och grundvatten ska förvaltas i syfte att skydda och förbättra de akvatiska ekosystemen, främja en hållbar vattenanvändning baserad på ett långsiktigt skydd av tillgängliga vattenresurser och mildra effekterna av översvämning och torka. Det bör framgå av vattenförvaltningsförordningen att vattenförvaltningen är en del av det svenska genomförandet av ramdirektivet för vatten.

När det gäller indelningen i avrinningsdistrikt föreslår utredningen att det bör tydliggöras att vattenförvaltningsarbetet ska utgå från de tio avrinningsdistrikt som Sverige ingår i: Bottenhavet, Bottenviken, Glomma, Nordland, Norra Östersjön, Södra Östersjön, Torne älv, Troms, Trøndelag och Västerhavet, varav åtta är internationella. Bestämmelserna i 5 kapitlet miljöbalken om vattendistrikt bör upphävas och ersättas med en bestämmelse om att vattenförvaltningen ska utgå från avrinningsdistrikt. Bestämmelser om vilka avrinningsdistrikt som Sverige omfattas av och hur dessa distrikt är avgränsade bör finnas på förordningsnivå. Utredningen föreslår vidare att fokus på avrinningsområden ska öka. I planeringen av åtgärder på avrinningsområdesnivå ska huvudavrinningsområden kunna föras samman till större åtgärdsområden eller delas upp i mindre åtgärdsområden.

Planering

I *kapitel 18* behandlar utredningen förslaget om planeringsarbetet. Utredningen föreslår att SMHI och SGU ges ansvar för att på nationell nivå ta fram kunskapsunderlag. Länsstyrelserna kompletterar underlaget utifrån lokal kännedom. Havs- och vattenmyndigheten och SGU ges ansvar för att identifiera vattenförekomster och SMHI för huvudavrinningsområden och kustområden. Länsstyrelserna ges ansvar för att, för respektive län, ta fram kunskapsunderlag och se över och ge förslag på statusklassning, förklaring av konstgjorda och kraftigt modifierade ytvattenförekomster och miljö kvalitetsnormer. I detta ingår att genomföra påverkansanalys och riskbedömning och ekonomisk analys. Arbetet ska genomföras i samverkan mellan de länsstyrelser som ansvarar för arbetet inom varje avrinningsområde. Analysarbetet ska förstärkas. Havs- och vattenmyndigheten och SGU ges ansvar för att aggregera kunskapsunderlaget till distriktsnivå. Havs- och vattenmyndigheten och SGU ska liksom hittills vägleda länsstyrelserna. Övriga centrala myndigheter bör bidra med kunskap.

Utredningen föreslår vidare att Havs- och vattenmyndigheten och SGU ska kvalitetssäkra länsstyrelsernas förslag till miljö kvalitetsnormer för yt- respektive grundvatten och bereda dessa inför beslut. Havs- och vattenmyndigheten och SGU ska vid beredningen av förslag till miljö kvalitetsnormer ta in synpunkter från övriga berörda centrala myndigheter. En nationell nämnd inrättas för att besluta om miljö kvalitetsnormer för yt- och grundvatten. Administrativa uppgifter åt nämnden utförs av Havs- och vattenmyndigheten som värmyndighet.

Utredningen föreslår vidare att regeringen bör ta fram en skrivelse till riksdagen med en nationell handlingsplan för vattenförvaltningen. Havs- och vattenmyndigheten tillsammans med SGU och övriga berörda myndigheter tar fram underlag i form av ett förslag till nationell handlingsplan.

Utredningen bedömer att dagens konstruktion med åtgärdsprogram som beslutas av vattendelegationer inte är en tillräckligt effektiv styrform. Planering av åtgärder behöver i stället ske både på nationell strategisk nivå och på konkret avrinningsområdesnivå. En utgångspunkt för planeringen av åtgärder bör vara den nationella handlingsplanen.

Utredningen föreslår att regeringen bör ta fram och besluta om åtgärdsprogram för avrinningsdistrikten. Havs- och vattenmyndigheten tillsammans med SGU och övriga berörda myndigheter och kommuner ska ta fram underlag i form av ett förslag till åtgärdsprogram för distrikten. Vidare föreslås att länsstyrelser, kommuner och berörda myndigheter gemensamt ska genomföra en konkret åtgärdsplanering på avrinningsområdesnivå och gemensamt ta fram en operativ plan. Myndigheterna ska själva bestämma hur den lokala samverkan i åtgärdsplaneringen ska utformas i varje avrinningsområde. Länsstyrelserna ska särskilt bedöma om åtgärden i en operativ plan är tillräckliga för att miljö kvalitetsnormerna ska kunna följas. Havs- och vattenmyndigheten och SGU ska utvärdera den samlade effekten av de operativa planerna. Om det behövs för att den status som fastställts för vattenförekomsterna inom åtgärdsområdet ska kunna nås ska länsstyrelsen, tillsammans med övriga berörda myndigheter och kommuner, ta fram förslag till och fastställa ett gemensamt delåtgärdsprogram för ett åtgärdsområde. Det ska avsättas medel till länsstyrelserna arbete med avrinningsområdessamordning.

Vidare föreslås att distriktsvisa övervakningsprogram ska tas fram av Havs- och vattenmyndigheten och SGU i nära samverkan med Naturvårdsverket samt länsstyrelserna. Bemyndigandet till Havs- och vattenmyndigheten och SGU att meddela närmare föreskrifter om programmets innehåll bör upphävas. Havs- och vattenmyndigheten och SGU bör i samarbete med Naturvårdsverket och övriga berörda myndigheter ta fram övergripande metodbeskrivningar och vägledning.

Havs- och vattenmyndigheten ska tillsammans med SGU ta fram och besluta om förvaltningsplaner för avrinningsdistrikten.

Utredningen betonar att Havs- och vattenmyndigheten, SGU, länsstyrelserna och övriga berörda myndigheter och kommuner ska samverka med varandra för en effektiv vattenförvaltning. En ny bestämmelse om detta införs i vattenförvaltningsförordningen. Skyldigheten att, när det är lämpligt, bilda referensgrupper för samverkan med olika intressenter förtydligas. Länsstyrelser bör ansvara för lokala referensgrupper för vattenförvaltningsarbetet på avrinningsområdesnivå. När det är lämpligt kan medlemmarna i befintliga vattenråd utgöra grunden till en lokal referensgrupp. Havs- och vattenmyndigheten bör ansvara för en nationell referensgrupp för att säkerställa

information till och medverkan av berörda branschorganisationer och relevanta organisationer från det civila samhället.

Utredningen föreslår att Havs- och vattenmyndigheten och SGU även fortsättningsvis ska ansvara för att ta fram föreskrifter och vägleda övriga myndigheter och kommuner om hur vattenförvaltningsarbetet ska bedrivas. Även andra centrala myndigheter ska ha vägledande uppgifter. Det nationella metodstödet görs samordnat på nationell nivå av Havs- och vattenmyndigheten i samverkan med i första hand SGU och SMHI. Vattendirektören ska även fortsatt komma från Regeringskansliet. Havs- och vattenmyndigheten ska svara för uppgiften att länka ihop CIS-arbetet med det svenska vattenförvaltningsarbetet.

Genomförande av åtgärder

I *kapitel 19* behandlar utredningen frågor om åtgärdsarbetet. Utredningen gör bedömningen att det är viktigt att skapa goda förutsättningar för genomförandet av både administrativa och fysiska åtgärder. Det är vidare viktigt att formerna för samverkan mellan myndigheter och kommuner respektive mellan privata och offentliga aktörer utvecklas. Vattenråden är viktiga och det är angeläget att uppmuntra fortsatt engagemang i denna typ av sammanslutningar. Utredningen bedömer att särskilda insatser behövs för att uppmuntra till ökat fysiskt åtgärdsarbete.

Rapportering och uppföljning

I *kapitel 20* behandlar utredningen frågor om rapporterings- och uppföljningsarbetet. Utredningen föreslår att Havs- och vattenmyndigheten även fortsättningsvis ska ansvara för rapporteringen till Europeiska kommissionen. Utredningen menar vidare att uppföljning och utvärdering av uppnådda resultat ska vidareutvecklas, både vad gäller löpande uppföljning och fördjupade utvärderingar. Myndigheterna ska årligen redovisa resultat till regeringen, som i sin tur bör lämna en resultatredovisning till riksdagen. Regeringen bör vart sjätte år lämna en fördjupad utvärdering till riksdagen. Havs- och vattenmyndigheten ska leda arbetet med fördjupade utvärderingar.

Organisation

I *kapitel 21* lämnar utredningen sitt förslag om förändrad organisation.

På avrinningsområdesnivå föreslår utredningen att kommunerna ges en tydligare roll, bland annat genom att de ska delta i åtgärdsplaneringen. Länsstyrelsernas roll förtydligas och utökas, bland annat genom att deras ansvar för att ta fram kunskapsunderlag och förslag till miljökvalitetsnormer formaliseras och att de även ges ansvar för att samordna åtgärdsplaneringen i avrinningsområdena och dokumentera detta i en operativ plan, och vid behov i delåtgärdsprogram. Länsstyrelserna ska även följa upp resultaten av de åtgärder som de genomfört och svara för yttranden och statlig kontroll av kommunala beslut i vissa mål och ärenden som avser verksamheter och åtgärder som påverkar vattenmiljön. Övriga berörda myndigheter ges tydligare roll i vattenförvaltningen genom att de bland annat ska delta i åtgärdsplaneringen och följa upp resultaten av de åtgärder som de genomfört. Länsstyrelserna ska inrätta lokala referensgrupper för att säkerställa information till och medverka av olika aktörer i planerings- och uppföljningsarbetet på avrinningsområdesnivå.

På distriktsnivå föreslår utredningen att de arbetsuppgifter som de fem länsstyrelser som är vattenmyndigheter har i dag förs över till regeringen, den föreslagna nationella nämnden för normgivning, Havs- och vattenmyndigheten, SGU och samtliga länsstyrelser.

På nationell nivå föreslår utredningen att riksdagen och regeringen ges mer framskjutna roller genom bland annat den nationella handlingsplanen, regeringens åtgärdsprogram och efterföljande beslut. Havs- och vattenmyndigheten och SGU ges ett tydligt och utvidgat ansvar för yt- respektive grundvatten. Bland annat ska de ta fram övervakningsprogram, aggregera resultaten från kartläggnings- och analysarbetet till distriktsnivå, bereda länsstyrelsernas förslag till miljökvalitetsnormer och bedöma de operativa planerna. Havs- och vattenmyndigheten ska besluta om och i samverkan med SGU ta fram en förvaltningsplan per distrikt samt genomföra samråd. SMHI:s roll förtydligas. SMHI och SGU ska bland annat ta fram nationella modellberäknade underlag till övervakning, kartläggning och analys. Havs- och vattenmyndigheten ska tillsammans med SGU och övriga myndigheter och kommuner ta fram underlag till den natio-

nella handlingsplanen och åtgärdsprogrammen. Havs- och vattenmyndigheten ska länka ihop CIS-arbetet med det svenska vattenförvaltningsarbetet och leda arbetet med en fördjupad utvärdering vart sjätte år. En nationell normgivningsnämnd inrättas för att besluta om miljö kvalitetsnormer med Havs- och vattenmyndigheten som värmyndighet. De övriga centrala myndigheternas roll i vattenförvaltningsarbetet stärks genom att de ges olika uppgifter, bland annat att bidra till det vägledande arbetet, ta fram underlag till den nationella handlingsplanen och regeringens åtgärdsprogram samt att följa upp resultaten av arbetet. En nationell referensgrupp inrättas för att säkerställa information till och medverka av berörda aktörer på nationell nivå.

Vidare föreslår utredningen att Havs- och vattenmyndigheten, SGU, länsstyrelserna och den föreslagna nämndmyndigheten pekas ut som behöriga myndigheter.

Finansiering

I *kapitel 22* behandlar utredningen frågor om finansiering. Utredningen föreslår att finansieringen av vattenförvaltningen bör utgå från ett helhetsperspektiv och vara en integrerad del av den ordinarie statliga finansiella styrningen och budgetprocessen. Utredningen lämnar vidare förslag på hur medel bör omfördelas och tillföras de myndigheter som utredningen föreslår ska ansvara för arbetet inom vattenförvaltningen.

De medel som i dag finansierar vattenmyndigheternas verksamhet inom länsstyrelserna i Norrbottens, Västernorrlands, Västmanlands, Kalmar och Västra Götalands län bör omfördelas till Havs- och vattenmyndigheten, SGU och samtliga länsstyrelser utifrån den föreslagna omfördelningen av uppgifter och ansvar. Såväl SMHI:s som länsstyrelsernas arbete med vattenförvaltning bör fortsatt finansieras via utgiftsområde 20, men de bör själva disponera medlen via egna anslagsposter på anslaget 1:11. Havs- och vattenmyndighetens och SGU:s förvaltningskostnader bör finansieras via myndigheternas respektive förvaltningsanslag, efter omfördelning från anslag 1:11 inom utgiftsområde 20. Därutöver föreslås ytterligare medel tillföras för att stärka vattenförvaltningen, dels permanent till Havs- och vattenmyndigheten och SGU via myndigheternas respektive förvaltningsanslag,

dels under en period på tre år till länsstyrelserna. Utökade resurser bör finansieras från andra anslag inom utgiftsområde 20, utom för medel till länsstyrelserna för att finansiera stöd till kommunerna, vilket bör finansieras från utgiftsområde 18 alternativt utgiftsområde 19.

Den föreslagna nämndmyndighetens omkostnader bör finansieras av Havs- och vattenmyndigheten (värdmyndighet).

Utredningen bedömer att det generella statsbidraget till kommunerna kan behöva ökas för att kompensera för ökade kostnader för samordning av planeringsarbetet på avrinningsområdesnivå. Även Regeringskansliet kan behöva förstärkta resurser under delar av förvaltningscykeln.

Utredningen bedömer vidare att samtliga myndigheter kan behöva ytterligare resurser för åtgärdsarbete. Dessa medel ska i så fall äskas inom ramen för den ordinarie budgetprocessen.

Utredningen föreslår även att regeringen ska ge en myndighet eller särskild utredare i uppdrag att ta fram ett förslag på hur en vattenförvaltningsavgift kan utformas. Avgiften är avsedd att stimulera arbete med vissa fysiska åtgärder.

Konsekvensbedömning

I *kapitel 23* lämnar utredningen sin samlade konsekvensbedömning. Utredningen bedömer att de positiva konsekvenserna av förslagen väger tyngre än de nackdelar som förslagen kan ge upphov till. För att minska riskerna med en omorganisation föreslår utredningen en övergångslösning i form av att Havs- och vattenmyndigheten och SGU inrättar regionala kontor. Utredningen gör i kapitlet även en bedömning av hur resurserna bör omfördelas och vilka resurstillskott som bedöms som nödvändiga.

Författningsförslag

Utredningen lämnar de författningsförslag som behövs för att genomföra organisationsförändringarna och förtydliga hur arbetet ska bedrivas i *kapitel 1*. Ändringsförslagen beskrivs i författningskommentaren i *kapitel 24*.